

نگاه متفاوت به سازمان تأمین اجتماعی در راستای پرداخت دیون گذشته

وعده از دولت های قبل، اجرا از دولت مردمی

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی با پوشش بیمه‌ای بیش از نیمی از جمعیت کشور در قالب بیمه‌های اجباری و اختیاری ۴۵ میلیون نفر را تحت پوشش داشته که در این میان دولت به عنوان کارفرمای برخی از افراد بیمه‌شده، تعهداتی در قبال پرداخت سهم حق بیمه آنها به سازمان تأمین اجتماعی دارد. از دوره‌های گذشته تاکنون بخش زیادی از سهم حق بیمه دولت به تأمین اجتماعی پرداخت نشده و اکنون طبق داده‌های موجود ۳۵۰ هزار میلیارد تومان بدهی انباشته دولت به تأمین اجتماعی شکل گرفته است. هفته قبل، ستاد هماهنگی اقتصادی دولت با بررسی موضوع رد دیون دولت به سازمان تأمین اجتماعی مقرر کرد در اجرای تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، اقدامات لازم برای واگذاری سریع تر این سهام و فروش آن به منظور تأمین نقدینگی مورد نیاز سازمان تأمین اجتماعی انجام شود. به همین منظور در این شماره به زوایای مختلف موضوع مطالبات تأمین اجتماعی از نهاد دولت، راهکارهای پرداخت آن و نگاه ویژه دولت به پرداخت دیون این سازمان پرداخته می‌شود.

راهکار

**به‌روزرسانی مطالبات
تأمین اجتماعی از دولت**

بدهی‌های دولت به تأمین اجتماعی یا بر اساس قوانین و مقررات هستند یا در قالب یکسری مرادوات سازمان با دولت ایجاد شده است. به جز ماده (۲۸) قانون تأمین اجتماعی، مواد دیگری وجود دارد که به حساب دولت منظور می‌کنیم. به عنوان مثال بند «ب» ماده (۷) قانون هدفمندی، قانون بودجه سالانه، قوانین برنامه پنج‌ساله و یکسری احکام دیگر که بدهی‌هایی برای دولت ایجاد می‌کنند. در بند «ب» ماده (۷) قانون هدفمندی یارانه‌ها، بر اساس موارد موجود، حق بیمه‌هایی که دولت بدهکار است، مشخص شده و ما پیگیر این مطالبات هستیم. همچنین به استناد بندهای مختلف قانون بودجه، تأمین اجتماعی از دولت طلبکار می‌شود.

اساساً نهاد دولت نمی‌تواند در یک سال بدهی ایجاد و سال بعد آن تعهد را تعطیل کند. وقتی وارد بحث‌های اجتماعی می‌شویم، نمی‌توان تا سقف اعتبار، پرداخت انجام داد. در سال ۸۸ در بخش‌های حمایتی، یک مبلغی را از ۱۴ هزار تومان تا ۸۰ هزار تومان افزایش دادند و این رقم را باید تأمین اجتماعی پرداخت می‌کرد. این ردیف جزء بخش‌های حقوق بود و برای آن منابع در نظر گرفته شد تا از محل مخابرات پرداخت شود. آن بدهی را در آن سال پرداخت کردند، اما سال‌های بعد

پرداخت انجام نشد. در شرایطی که این رقم قسمتی از مستمری شده و مستمری بگیر روی این بند حساب کرده است، نمی‌توان به یکباره آن را قطع کرد و ما مکلف هستیم سال‌های بعد این کار را انجام دهیم. قوانین تأمین اجتماعی فقط منجر به ایجاد مطالبه نمی‌شود. بحث هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه و یکسری قوانین دیگری هم هست که بار مالی دارد اما مبالغ و بودجه‌ها را در سال‌های بعد در نظر نمی‌گیرند و بار مالی به سازمان تأمین اجتماعی تحمیل می‌شود. مطالبات سازمان تأمین اجتماعی فقط به خاطر قوانین نیست، با واگذاری ۲۷ بیمارستان خارج از سطح بندی از نهاد دولت مطالبه پیدا کردیم. سطح بندی بر اساس میزان مستمری بگیران و غیره انجام می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌داد ما ۲۹ بیمارستان خارج از سطح بندی داریم که ۲۷ مورد آن واگذار شد. یکی از بیمارستان‌های خوب شهید بهشتی کاشان بود که جزء موارد خارج از سطح بندی بود و به وزارت بهداشت واگذار شد. همچنین ۹۶ پروژه بیمارستانی که تأمین اجتماعی مشارکت به ساخت کرد و به استناد تفاهنامه آنها را ساخت و در اختیار

مبادی ذی‌ربط قرار داد، اما پولش وصول نشد. چالش اساسی ما با دولت نحوه به‌روزرسانی مطالبات است. نهاد دولت در گذشته گاهی به‌روزرسانی را قبول نمی‌کرد. تأمین اجتماعی هرگز از روش بهره مرکب برای به‌روزرسانی مطالبات استفاده نکرده است. فرمول ما طبق قانون بر اساس ارزش زمانی و ارزش آتی پول است و در واقع از همان روشی استفاده می‌کنیم که قوه قضاییه نیز در دعاوی از آن روش استفاده می‌کند؛ زیرا ارزش و قدرت خرید پول در سال‌های مختلف اصلاً قابل مقایسه باهم نیستند. وقتی قانونگذار قانون را تدوین می‌کند و به مسئله به‌روزرسانی مطالبات اشاره می‌کند، به این مفهوم است که اشراف کامل داشته که یک طلب‌هایی ایجاد شده و بر اساس آن دولت باید اوراق مشارکت به نرخ روز پرداخت کند.

ادامه در صفحه ۷

نیز گفت: «مطالبات ما از دولت پیچیدگی‌های خاص خود را داشت. در واقع اصل مطالبات یک بحث و روش به‌روزرسانی مطالبات از دولت نیز مسأله دیگری است.» معاون برنامه‌ریزی، مالی و پشتیبانی سازمان تأمین اجتماعی گفت: «اکنون طبق آخرین حسابرسی انجام شده در سازمان حسابرسی و بر اساس خروجی ارائه شده تا پایان سال ۹۹ حدود ۳۲۲ هزار میلیارد تومان مطالبات سازمان تأمین اجتماعی مورد تأیید سازمان حسابرسی قرار گرفته است.» وی تصریح کرد: «در باره میزان مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت برای سال ۱۴۰۰ هم عددی وجود داشت که این میزان بدهی دولت در حال استخراج و در حال طی کردن فرایند ارائه به سازمان حسابرسی است.» به گفته وی، در این بخش نمی‌توان آمار قطعی ارائه داد؛ زیرا بار محاسبه میزان مطالبات باید بر اساس ارزش روز از دولت مطالبه کنیم.

تسویه و تولید بدهی دولت به تأمین اجتماعی

وی خاطر نشان کرد: «بدهی دولت به تأمین اجتماعی به همین شکل در حال تسویه، تولید هم شد؛ یعنی بخشی از آن تسویه و بیش از آن در هر سال بابت حق بیمه سهم دولت تولید می‌شود.» وی تصریح کرد: «در برنامه ششم توسعه قانونگذار آورده که باید هر سال ۱۰ درصد این بدهی پرداخت و تا پایان برنامه نیز تمام این بدهی تسویه می‌شد که تاکنون این اتفاق نیفتاده است.» حق پرست ادامه داد: «با توجه به اینکه قانونگذار در برنامه ششم توسعه این موضوع را تأکید کرده بنابراین باید این اتفاق بر اساس قانون رخ می‌داد اما فعلاً هنوز محقق نشده است.» وی اظهار داشت: «بنابراین امکان زمان تسویه تمام بدهی سازمان تأمین اجتماعی از طرف دولت وجود ندارد. دولت نیز هر سال در قالب بودجه مبلغی را به سازمان پرداخت کرده است.»

حق بیمه سهم دولت در بودجه همان سال لحاظ شود

وی گفت: «به همین منظور پیگیری‌ها و مذاکراتی را با مبادی ذی‌ربط و حتی نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی شکل گرفت که نهاد دولت تکمیل به اجرای دقیق قانون داشته باشد.» معاون برنامه‌ریزی، مالی و پشتیبانی سازمان تأمین اجتماعی اظهار داشت: «در این راستا قانون، نهاد دولت را ملزم کرد که حق بیمه سهم دولت در بودجه آن سال لحاظ شده و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شود.» وی ادامه داد: «گر این کار اتفاق بیفتد در سال ۱۴۰۲ دولت دیگر بدهی جدیدی برای سازمان تأمین اجتماعی تولید نکرده و به طور یقین این به نفع سازمان خواهد شد.» حق پرست اضافه کرد: «سازمان تأمین اجتماعی با این اقدام مانند یک دستگاه دولتی امکان دریافت بودجه از طریق توافقاتمه را دارد.» وی گفت: «این موضوع نه در قالب سهام شرکت‌ها، بحث نقل و انتقال و قیمت گذاری و فروش آن با پیچیدگی‌های خاص خود رو به روست، بلکه به صورت نقدی حق بیمه سهم دولت برای گروه‌هایی که قانون برای دولت تعیین تکلیف کرده به سازمان پرداخت می‌شود.» وی تأکید کرد: «با پرداخت نقدی سهم حق بیمه دولت به سازمان تأمین اجتماعی دیگر مشکل نقدینگی برای این سازمان وجود نداشت و روال تأمین اجتماعی برای انجام تکالیف و تعهداتش بسیار عادی خواهد شد.» معاون برنامه‌ریزی، مالی و پشتیبانی سازمان تأمین اجتماعی با اشاره به اینکه در سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری نیز موضوع پرداخت دیون سازمان تأمین اجتماعی آمده، اظهار داشت: «در این سیاست‌ها نیز تکلیف شده که امیدواریم بر اساس بیانات مقام معظم رهبری، مسئولان مربوطه بخصوص دولت به عنوان متولی و سازمان برنامه و بودجه این کار را عملیاتی کرده تا سازمان نیز به وظایف خود به موقع عمل کند.» وی خاطر نشان کرد: «اکنون سازمان تأمین اجتماعی از سال گذشته به مراکز درمانی دانشگاهی و غیر دانشگاهی بدهی‌هایی داشت که در صورت انجام به موقع تعهدات دولت و در اختیار داشتن نقدینگی لازم از سوی سازمان، به موقع و سر وقت پرداخت خواهد شد.» حق پرست اضافه کرد: «پرداخت به موقع مطالبات و تعهدات دولت به تأمین اجتماعی باعث شکل گیری این حجم از مطالبات نخواهد شد.» وی تصریح کرد: «همچنین در پنج ماهه اول امسال مستمری بگیران سایر سطوح معوقاتی از سازمان تأمین اجتماعی نزدیک به ۱۳ هزار میلیارد تومان به عنوان مطالبه دارند که با تزریق نقدینگی از طرف دولت به تأمین اجتماعی، این سازمان نیز در اولین فرصت این معوقات را پرداخت کرده و بدهی برای سازمان به وجود نمی‌آید.»

تأمین اجتماعی، سازمان خصوصی سازی و دولت، مانع از واگذاری سهم‌ها شرکت‌های زبان‌ده شده و این کار در نوع خودش و حجمی که در تسویه بدهی با تأمین اجتماعی در این دولت اتفاق افتاده، کم‌نظیر و اتفاق بسیار بزرگی است.» موسوی همچنین با اشاره به سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در فروردین ماه سال ۱۴۰۱ اظهار داشت: «در این سیاست‌ها، عبارتی با عنوان «جلوگیری از انباشت بدهی دولت» مطرح شد که قابلیت‌جانبایی در برنامه هفتم توسعه و اعمال در برنامه بودجه‌های سنواتی جاری را داشت که این برنامه بخش قابل توجهی از مشکلات تأمین اجتماعی را در حوزه منابع حل خواهد کرد.»

پرداخت ۹۰ هزار میلیارد تومان از بدهی دولت در قالب سهام

جمیل حق پرست، معاون برنامه‌ریزی، مالی و پشتیبانی سازمان تأمین اجتماعی در این باره در گفت‌وگو با آینه‌نو اظهار داشت: «در بودجه سال ۱۴۰۱ بر اساس قانون بودجه مقرر شد دولت ۹۰ هزار میلیارد تومان در قالب سهام شرکت‌ها به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند تا این سازمان سهام را به فروش رسانده و پول را به حساب خزانه دولت و از این دولت نیز این مبلغ را به سازمان پرداخت کند.» حق پرست معتقد است: «این روش عملاً امکان‌پذیر نیست؛ زیرا بازار سرمایه امکان ارائه ۹۰ هزار میلیارد تومان سهام مذکور را ندارد.» وی ادامه داد: «بنابراین جلسات متعددی در کمیسیون اقتصادی دولت و سران قوا با پیشنهاد سازمان تأمین اجتماعی برگزار شد که این متن قانون در جلسه سران قوا اصلاحیه‌ای داشته باشد. بر اساس مصوبه دولت سهام مربوطه اکنون مشخص شده و باید فرایند قیمت گذاری آن اجرا شود.» وی ادامه داد: «به این علت که این ایراد و اشکال قانونی وجود داشت رئیس‌جمهور دستور داد که برای این اصلاحیه تسریع شود که اکنون کار در حال انجام است.» معاون برنامه‌ریزی، مالی و پشتیبانی سازمان تأمین اجتماعی گفت: «به محض ارائه اصلاحیه، قیمت‌گذاری سهام مورد نظر انجام شده و به سازمان تأمین اجتماعی منتقل می‌شود.» وی خاطر نشان کرد: «در سال گذشته نیز چنین موضوعی وجود داشت و در جلسه سران قوا اصلاح و نهایتاً سهام مورد نظر به سازمان تأمین اجتماعی واگذار شد و امسال هم ۹۰ هزار میلیارد تومان در بودجه دیده شده که با این فرایند در باقی‌مانده سال این اتفاق خواهد افتاد.»

مطالبات تأمین اجتماعی از دولت با پیچیدگی‌های خاص

حق پرست درباره اینکه سال گذشته چه میزان از بدهی سازمان از دولت دریافت شده، ادامه داد: «سال ۱۴۰۰ در بودجه ۸۹ هزار میلیارد تومان مصوب شد اما عملاً حدود ۷۴ هزار میلیارد تومان آن به سازمان داده شده است.» وی درباره میزان بدهی سازمان تأمین اجتماعی از دولت

بدهی ۳۵۰ هزار میلیارد تومانی دولت به تأمین اجتماعی

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با اشاره به تأدیه بدهی ۸۸ هزار میلیارد تومانی دولت گفت: «این سازمان با استفاده از ظرفیت اشاره شده، بخش قابل توجهی از بدهی به بانک‌ها را تسویه کرد.» وی تصریح کرد: «دولت بیش از ۳۵۰ هزار میلیارد تومان مطابق با حسابرسی سال ۹۹ به سازمان تأمین اجتماعی بدهکار بود و اختلاف‌نظرهای متعددی در این زمینه با توجه به نوع محاسبات وجود دارد.» موسوی گفت: «اکنون از ۹۰ هزار میلیارد تومان بودجه مصوب مجلس شورای اسلامی، ۷۵ هزار میلیارد تومان در قالب سهام و نزدیک به ۷ هزار میلیارد تومان نیز در قالب اوراق خزانه پرداخت شده و در واقع، ۸۲ همت از ۹۰ هزار میلیارد تومان بودجه پیش‌بینی شده به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شده است.»

پرداخت ۸۲ هزار میلیارد تومان بدهی دولت به تأمین اجتماعی در سال گذشته

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی اضافه کرد: «سال گذشته بازپرداخت ۹۰ هزار میلیارد تومان از این بدهی در بودجه مصوب شده بود که ۷۵ تا ۷۶ هزار میلیارد تومان در قالب سهام و حدود ۷ تا ۷ هزار میلیارد تومان هم در قالب اوراق خزانه به ما داده شد.» موسوی ادامه داد: «یعنی حدود ۸۱ تا ۸۲ هزار میلیارد تومان از ۹۰ هزار میلیارد تومانی که در بودجه پیش‌بینی شده سال ۱۴۰۰ بود را دولت در یک اقدام بسیار خوب به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کرد.» وی افزود: «سال جاری نیز ۹۰ هزار میلیارد تومان در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ پیش‌بینی شده که در قالب سهام دولتی باید به سازمان تأمین اجتماعی به منظور تأدیه بدهی واگذار شود.» موسوی گفت: «در حقیقت از سال ۱۳۹۴ تا سال ۱۴۰۰ بنابر شرایط ناپایداری منابع، تأمین اجتماعی ۹۰ هزار میلیارد تومان به بانک‌ها بدهکار شده و بخش قابل توجهی از این بدهی نیز به بانک رفاه اختصاص داشت.» وی ادامه داد: «با همکاری سازمان تأمین اجتماعی و دولت، پیش‌بینی این اعتبارات در بودجه عملیاتی انجام و تأمین اجتماعی موفق به پرداخت بخشی از بدهی به بانک‌ها شد.»

تأدیه بدهی با همکاری دولت و وزارت اقتصاد
موسوی گفت: «با اهتمام دولت، وزارت اقتصاد و دارایی، سازمان خصوصی‌سازی و بخش‌های حقوقی مرتبط با دولت این واگذاری عملیاتی شده و تأدیه بدهی نیز اتفاق افتاد. این پرداخت، اقدام ارزشمندی بود که با تصویب هیأت‌وزیران همراه شد.» موسوی اظهار داشت: «همچنین در سنوات گذشته، سهامی به سازمان تأمین اجتماعی واگذار شد که زبان‌ده بود و نه تنها کمکی به کاهش و رفع مشکلات این سازمان نکرد بلکه بر معضلات آن نیز افزود.» وی خاطر نشان کرد: «در این دوره تعامل و همکاری سازمان

مطالبات سازمان تأمین اجتماعی بابت سهم حق بیمه دولت از دولت‌های گذشته باقی مانده که اکنون بر اساس محاسبات، به مبلغ کلانی تا سال ۱۳۹۹ رسیده که با روی کار آمدن دولت سیزدهم، نگاه دولت به پرداخت این بدهی به نوعی متفاوت‌تر از ادوار گذشته بود تا این بدهی بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده تعیین تکلیف شود. در قانون برنامه ششم توسعه قرار بر این بود هر سال ۱۰ درصد از این مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از سوی دولت در قانون بودجه برای پرداخت به تأمین اجتماعی لحاظ شود، اما این موضوع تاکنون محقق نشده است. این در حالی است که در سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری و برنامه هفتم توسعه نیز این موضوع مورد تأکید قرار گرفته است.

پیش‌بینی پرداخت ۹۰ هزار میلیارد تومان در قانون بودجه سال ۱۴۰۱

بر اساس تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کشور، مبلغ ۹۰ هزار میلیارد تومان در اجرای ماده (۱۲) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بابت پرداخت بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی و متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان تأمین اجتماعی و بیمه قالیبافان پرداخت می‌شود. این موضوع از سوی دولت نیز به صورت ویژه مورد تأکید قرار گرفت؛ به طوری که اخیراً اخباری از ستاد هماهنگی اقتصادی دولت به نفع سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر تسریع در رد دیون دولت به سازمان تأمین اجتماعی منتشر شد که نهایتاً این ستاد با بررسی موضوع مقرر کرد که در اجرای تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۴۰۱، اقدامات لازم برای پرداخت این بدهی صورت گیرد. ستاد هماهنگی اقتصادی دولت با بررسی موضوع رد دیون دولت به تأمین اجتماعی مقرر کرد که اقدامات لازم برای واگذاری سریع تر این سهام و فروش آن به منظور تأمین نقدینگی مورد نیاز این سازمان انجام شود.

تسریع در پرداخت دیون دولت و سرعت اجرای تعهدات تأمین اجتماعی

میرهاشم موسوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی نیز درباره این اقدام دولت اظهار داشت: «از رئیس‌جمهور تشکر می‌کنم که دستور مؤکد برای تسریع در پرداخت دیون دولت به سازمان تأمین اجتماعی دادند؛ به نحوی که ما تعهدات خود را در اسرع وقت انجام دهیم.» وی همچنین خاطر نشان کرد: «بیت‌الله ریسی دستور داد که رد دیون دولت به سازمان تأمین اجتماعی – که مهمترین روش تأمین نقدینگی مورد نیاز خواهد بود – سرعت گیرد.» به گفته موسوی در جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، ریاست‌جمهوری، وقت زیادی را به موضوع تأمین اجتماعی اختصاص داد و راهکارهای مختلف پرداخت دیون دولت به این سازمان بررسی شد که با اجرایی شدن تصمیمات این جلسه، توان تأمین اجتماعی برای حمایت مؤثر تر از بازنشستگان بیش از پیش تقویت خواهد شد.

مهناز بیرانوند

روزنامه‌نگار

موسوی:
اکنون از ۹۰ هزار میلیارد تومان بودجه مصوب مجلس شورای اسلامی، ۷۵ هزار میلیارد تومان در قالب سهام و نزدیک به ۷ هزار میلیارد تومان نیز در قالب اوراق خزانه پرداخت شده و در واقع، ۸۲ همت از ۹۰ هزار میلیارد تومان بودجه پیش‌بینی شده به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شده است